

Het beleidsplan en hoe nu verder, tweede versie, 30/05-2015

Inleiding

Inmiddels al weer een paar jaar terug heeft het bestuur het Beleidsplan vastgesteld. Centraal in dat Beleidsplan stond de keus de activiteiten in het Inloophuis een minder vrijblijvend karakter te gaan geven.

Lang mocht verondersteld worden, dat het moment van verhuizing katalyserend zou kunnen zijn voor het daadwerkelijk zetten van stappen op dit gebied. Nu dit voorlopig wat achter de horizon is verdwenen, zal een ander en op zich staand moment moeten worden gekozen.

Het bieden van gezelligheid en een kop koffie/thee, een goed gesprek, een lage drempel, voorziet, zo wijst de praktijk uit, zeker in een behoefte. Maar, zeker in die gevallen dat de bezoeker in kwestie daartoe in staat is, is ook hij/zij gebaat bij wederkerigheid in deze dienst. Wil hij/zij zich kunnen handhaven in onze samenleving, wil hij/zij zich bewust kunnen zijn van zijn/haar toegevoegde waarde en daarmee ook gesterkt worden in zijn eigenwaarde, dan is het leveren van een tegenprestatie, hoe klein ook, ook een vorm, waarbij betrokkene met echt respect bejegend wordt en hem/haar in zijn/haar waarde gelaten wordt. Vergroting van zelfredzaamheid van betrokkenen zou daarnaast ook voor hun een groot goed kunnen zijn. Talloos zijn de voorbeelden, waar mensen die in eerste aanleg door hetgeen hun in het leven overkomen is geen vertrouwen meer hadden in een bijdrage van hun aan de samenleving, opeens opbloeiden, toen bleek dat hun vaardigheden wel degelijk in de maatschappij gewaardeerd konden worden. Behoud en/of vergroting van zelfrespect en eigen trots zijn belangrijke waarden.

Daarnaast speelt, en daar hebben wij allen mee te maken, wat we er ook van vinden, dat onze maatschappij hecht aan handen uit de mouwen gedrag en het “terug doen” van dingen. “Voor niets gaat de zon op”, “je creëert ook zelf je kwaliteit van leven” en “als jij je steentje bijdraagt, zijn we er ook voor jou” zijn nog steeds actueel. Inlopers hebben met deze samenleving te maken, wat ze zich daarvan eigen kunnen maken is voor hun van groot belang.

De huidige werkwijze biedt overigens naast de “ontvangst” in het Inloophuis vooral ook structuur in de dagbesteding van betrokkenen, een kwaliteit die zeker moet worden vastgehouden. Daarom is het nodig de huidige inlopers goed op deze switch voor te bereiden. (zie later)

Het is zo, dat het gros van de huidige bezoekers door de gewenning van jaren aan de huidige praktijk, ontegenzeggelijk tekenen van hospitalisatie vertoont en door het geringe aantal nieuwe instromers en het onvermijdelijke “ons kent ons karakter” wordt ook een dam opgeworpen naar nieuwe instromers. Het laat zich aanzien dat zonder effectuering van deze beleidsverandering en het niet binnen krijgen van nieuwe clientèle, de activiteiten van het Inloophuis een in de tijd aflopend karakter zullen krijgen en dat we over een aantal jaren ons moeten afvragen of voor zo’n beperkte groep het Inloophuis nog overeind gehouden moet worden.

Opvallend trouwens, dat veel inloophuizen elders dit nieuwe beleid al jaren, vaak van stond af aan, in praktijk brengen.

Sinds het vaststellen van het Beleidsplan is er ook nogal wat aan het schuiven in het beschikbaar blijven van voorzieningen voor mensen die zich minder toegerust voelen en/of zijn in onze samenleving om sociale contacten te onderhouden. Natuurlijk is nog niet helder welke sporen de bezuinigingen op de maatschappelijke zorg zullen trekken, duidelijk is al wel dat velen van hun te maken zullen krijgen met minder aandacht, zorg en hulpverlening. Bij uitstek een Inloophuis kan voor deze “nieuwe” cliënten wat betekenen.

Voorlopig wordt ook door collega-functies in ons werkveld en de gemeente zo tegen ons aangekeken en willen die met ons een dergelijke functieverandering van het Inloophuis begeleiden, zo laten ze regelmatig blijken.

Tegenprestaties

De verwachte tegenprestaties zouden volstrekt in het verlengde moeten liggen van wat betrokkene aan mogelijkheden meebrengt. Ze kunnen direct betrekking hebben op de bedrijfsvoering van het Inloophuis (schoonmaken, licht administratief werk, computerbeheer, gebouwonderhoud, inkopen, zorg voor de planten, zorg voor de vuilnisbakken cs, een tuintje?). Desnoods, maar dat geniet niet de voorkeur, kunnen ze daar volledig los van staan (boodschappen bezorgen, onderhoud openbare ruimte, ziekenbezoek, oversteekhulp). On the long run zou overwogen kunnen worden vanuit het Inloophuis geschikte activiteiten te ondernemen als bijvoorbeeld het al vaak genoemde repaircafé. Het zijn taken van een min of meer continu karakter. Ze hoeven niet omvangrijk te zijn, maar ze zijn, uitzonderingen daargelaten, tot op grote hoogte verplicht. Bij het regelmatig niet nakomen, komt dan ook de vraag aan de orde of men nog wel in aanmerking komt voor de “service” van het Inloophuis.

Niet onderschat mag worden, dat een dergelijke verandering bij veel van de huidige inlopers niet direct in goede aarde zal vallen, gezien hun jarenlange gewenning aan de huidige praktijk. Behalve adequate communicatie naar hun, betekent dit ook het zorgvuldig voorbereiden van wat van de afzonderlijke individuen verwacht zou mogen/kunnen worden. Ook moet er rekening mee worden gehouden dat sommigen van hun voor kortere of langere tijd hun bezoek aan het Inloophuis zullen opschorten als de nieuwe praktijk gestalte krijgt.

Waar in het verleden met grote regelmaat aan hun is gevraagd op vrijwillige basis een bijdrage te leveren, ook al betrof het slechts het participeren in recreatieve activiteiten, zijn deze allen doodgebloed. De vraag was vaak een te vrijblijvende. Des te meer reden voor die zorgvuldige op het individu gerichte voorbereiding. Wellicht ook is het raadzaam aan iedere huidige inloper een coach van de vrijwilligers te koppelen om een en ander in goede banen te leiden.

In het overleg met de vrijwilligers is vooral aandacht besteed aan het verplichte karakter en de mogelijkheid bij onwil de service van het Inloophuis aan betrokkene te beëindigen. Wat mij betreft is het de norm voor de toekomst, zonder daarmee op voorhand uit te sluiten dat in individuele situaties het hieraan niet voldoen volkomen acceptabel kan zijn, maar niet zonder dat wij als Inloophuis dat ook in die individuele situatie kunnen billijken.

Rol vrijwilligers

Natuurlijk betekent een en ander ook het nodige voor de vrijwilligers. Allereerst wordt door hun gemengd over een dergelijke beleidswijziging gedacht. Maar ook is het voor hun een ingrijpende verandering. Je diensten verlenen, maar tegelijkertijd de inloper aanspreken op z'n verplichtingen, vraagt een andere attitude. Het werk verandert, maar ook de bijbehorende benodigde vaardigheden. Het omgaan met onwillige reacties en toch voet bij stuk houden, is makkelijker gezegd dan gedaan. Daarom ook heeft het bestuur hiervoor trainingsfaciliteiten op de rol staan.

Vrijwilligers zien geen brood in een politionele rol, zoals zij die menen te beluisteren. Wat mij betreft is die er ook niet. Het begint met inleving in de situatie van de inloper, het gelijkwaardig overleg met hem/haar over wat hij zou kunnen betekenen, inderdaad enige drang dit ook in daden om te zetten en deze lijn naar betrokkene ook nadrukkelijk vast te houden. Vandaar mijn suggestie van een tandem, waarbij iedere huidige inloper voorshands een vaste vrijwilliger als coach heeft.

Acties korte termijn

1. Een apart indringend gesprek bestuur/vrijwilligers
2. Excursie van bestuur en vrijwilligers naar andere inloophuizen om van hun praktijk kennis te nemen en dan met name van aspecten als verplichting, het aanspreken van inlopers en het moment van sancties
3. Vervolgoverleg bestuur/vrijwilligers, bestuursbesluit
4. Het opstellen van een lijst met mogelijke werkzaamheden door inlopers te verrichten
5. Een op de huidige individuele inloper toegespitst pakket met suggesties voor zijn/haar bijdragen, wellicht het aanwijzen van een coach/vrijwilliger
6. Een communicatieplan naar de huidige inlopers
7. Wellicht is een werkgroepje met 2 bestuursleden en 3 vrijwilligers de aangewezen weg om een en ander nader vorm te geven

Perspectief

Er zou een moment geprikt moeten worden, waarop de nieuwe werkwijze daadwerkelijk ingang vindt. Voorstelbaar is uit te gaan van aanstaande zomer, mee te bezien in relatie met de mogelijke verhuizing.

Nu nog niet

In veel publicaties en bij andere inloophuizen is ook sprake van ervaringsdeskundigen als vrijwilliger, zij het onder extra begeleiding. Ik stel voor dit aspect voorlopig nog even buiten beschouwing te laten.

Frits van Aggelen

Voorzitter Inloophuis